

*«Погоджено»
Завідуюча ЦЕВ «Калинка»
_____ Ольга Матвєєва*

*«Затверджено»
на педагогічній раді
від 30.08. 2023
Директор закладу
_____ Тетяна ЯРОВА*

*Освітня програма
центру естетичного виховання «Калинка»
комунального закладу «Фортечна гімназія
Кропивницької міської ради»*

Кропивницький-2023/2024

1. Візитка закладу

Центр естетичного виховання «Калинка» було відкрито 15 жовтня 1997 року наказом управління освіти Кіровоградського міськвиконкому від 23.09.1997 року №230/1 на базі НВО ЗОШ 1-3 ст.№17.

В 1997 році працювало 7 гуртків. З 2003 року в центрі естетичного виховання працювало 13 гуртків. На даний час в центрі працює 7 гуртків, що становить 175 вихованців, вакансія-73 години. Вакансія-46 годин, 140 учнів, акомпаніатор.

Основними напрямками роботи центру є художньо-естетичний (вокал, театр, хореографія, умілі руки, образотворче мистецтво, мистецтво слова) Оздоровчий (оздоровча гімнастика, волейбол, скандинавська хода-виведені на вакант).

«Утвердити в кожній дитині доброту,сердечність,чуйність,готовність прийти на допомогу,чутливість до всього живого і красивого-елементарна істина виховання»

З цієї істини починається виховний процес в центрі естетичного виховання «Калинка».

Освітня робота спрямована на всебічний розвиток учнів, поєднання різних видів діяльності. Протягом останніх трьох років педагоги центру працюють над реалізацією проекту «Територія творчості-територія розваг». Проект дає можливість поєднати творчість з руховою активністю, а це в наш час особливо актуально.

Освітня програма ЦЕВ «Калинка» на 2023-2024 навчальний рік розроблена на виконання пункту 1 статті 64 Закону України «Про освіту», пункту 4 статті 16 Закону України «Про позашкільну освіту», узгоджена із Положенням про заклад позашкільної освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2001 р. № 433, Положенням про порядок організації індивідуальної та групової роботи в закладах позашкільної освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 11.08.2004 № 51 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.08.2004 за № 1036/9635, наказом Міністерства освіти і науки України від 05.01.2021 № 17 «Про затвердження Типової освітньої програми закладу позашкільної освіти», Типовими навчальними планами для організації освітнього процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 22.07.2008 № 676.

Освітня програма ЦЕВ «Калинка» – це нормативний документ, який містить характеристику змісту позашкільної освіти закладу, особливості організації освітнього процесу та освітні мету і завдання діяльності центру естетичного виховання «Калинка».

Освітня програма визначає організацію освітнього процесу з урахуванням державної політики у сфері позашкільної освіти, особливостей соціально-економічного розвитку міста, інтересів вихованців з використанням

різних організаційних форм роботи, передбачених Статутом закладу, Положенням про ЦЕВ «Калинка», Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти в структурному підрозділі ЦЕВ «Калинка», демократизацією управління, створенням умов для творчої діяльності адміністрації і педагогів закладу, збереженням єдиного освітнього простору, соціального захисту вихованців, із забезпеченням їх права на доступність і якість позашкільної освіти, створенням умов для безперервності освіти.

2. Мета та основні завдання освітньої програми закладу

Метою освітнього процесу ЦЕВ «Калинка» є розвиток здібностей дітей та учнівської молоді у сфері освіти, науки, культури, фізичної культури, технічної та інших видів творчості, здобуття ними первинних професійних знань, вмінь і навичок, необхідних для їх соціалізації, подальшої самореалізації та/профорієнтації.

Основними завданнями є:

формування суспільно-громадського досвіду особистості вихованців;

розвиток, стимулювання та реалізація їх духовного й творчого потенціалу;

створення системи пошуку, розвитку і підтримки юних талантів і обдарувань для формування творчої та різносторонньо розвиненої особистості у різних галузях суспільного життя;

залучення до особистісно значущих соціокультурних цінностей;

стимулювання бажання працювати задля розвитку держави, готовність її захищати;

формування поваги до батьків, історико-культурних та духовних надбань рідного народу;

задоволення потреб у професійному самовизначенні та творчій самореалізації;

забезпечення соціально-педагогічного захисту неповнолітніх та організації їх змістовного дозвілля;

розвиток психофізичних ресурсів зміцнення здоров'я, підтримка високої працездатності протягом всього періоду навчання;

формування активної життєвої позиції, здорового способу життя засобами фізичної культури;

здійснення інформаційно-методичної та організаційно-масової роботи.

Об'єкт освітньої програми:

організація та реалізація освітнього процесу в ЦЕВ Калинка з урахуванням диференційного та індивідуального підходу до освітньої діяльності.

Пріоритетні напрями:

створення комфортного середовища в гуртках з урахуванням інтересів і запитів усіх учасників освітнього процесу;

забезпечення оптимальних умов для розвитку й самореалізації кожного вихованця;

розвиток науково-педагогічного потенціалу, удосконалення освітньої та інноваційної діяльності закладу;

відкритість та інформаційна доступність.

Актуальні питання:

пошук шляхів ефективної реалізації освітнього процесу в закладі;

впровадження особистісно-зорієнтованих технологій;

залучення вихованців до творчої діяльності у рамках самореалізації особистості.

3. Зміст освітнього процесу закладу

Освітній процес в ЦЕВ «Калинка» в 2023-2024 навчальному році здійснюється за двома напрямками, а саме:

художньо-естетичним – забезпечує розвиток творчих здібностей, обдарувань та здобуття вихованцями практичних навичок, оволодіння знаннями в сфері вітчизняної і світової культури та мистецтва;

оздоровчим-навчає правилам здорового способу життя, формує само мотивацію до здорового способу життя, вчить усвідомленню здорового способу життя, сприяє організації активного відпочинку. Виховує у гуртківців впевненість у своїх силах, доброзичливість, самостійність, вольові якості, відповідальність.

Головними принципами освітнього процесу в закладі є:

цілеспрямованість педагогічного процесу, що виражає вимогу організувати освітню роботу з метою всебічного розвитку кожної дитини, підготовки її до участі в перебудові суспільства, до життя в демократичній правовій державі, проєктування особистості вихованця через загальні цілі, завдання, навчання і виховання власними цілями і завданнями кожної дитини;

повага до особистості дитини у поєднанні з розумною вимогливістю до неї, що виховують у дитини почуття людської гідності, формують уявлення про гуманні засади людських відносин, єдність поваги і вимогливості, бажання участі у важливих громадських справах, прагнення відповідальності, що сприяють самоствердженню, підносять особистість у власних очах, окрилюють і надихають;

вибір оптимальних методів, форм, засобів навчання і виховання, що ґрунтуються на усвідомленні неможливості універсальних підходів до навчання і виховання, які спрацьовують у будь-яких педагогічних ситуаціях; відображення демократичності умов роботи сучасного закладу позашкільної освіти, які дають педагогам право вибору на науковій основі оптимальних для них умов, методів, форм і прийомів роботи;

гуманізація, що визначає пріоритети завдань творчої самореалізації особистості, її виховання, створення умов для вияву обдарованості і талантів здобувачів освіти, формування гуманної особистості;

єдність загальнолюдських і національних цінностей, що забезпечує у змісті освітнього процесу органічний зв'язок і духовну єдність української національної культури з культурою народів світу; розвиток культури всіх національних меншин, що проживають на території України; сприяє усвідомленню пріоритетності загальнолюдських цінностей над груповими; визначає позашкільну освіту як важливий засіб національного розвитку й гармонізації національних і міжнаціональних відносин в Україні;

демократизація, що передбачає автономію закладу у вирішенні основних питань діяльності, розвитку різноманітних форм співробітництва та партнерства всіх учасників освітнього процесу;

науковість і системність, що полягає в забезпеченні оптимальних умов для інтегруючої функції освітніх процесів в умовах досягнення основної мети;

безперервність, наступність та інтеграція, що забезпечує єдність всіх ланок освіти, об'єднання спільних зусиль, цілісність і наступність позашкільної освіти, спрямованої на поглиблення та конкретизацію освітнього процесу; набуття освіти упродовж всього життя, за умови наступності та концентричності;

багатоукладність і варіативність, що передбачає можливість широкого вибору змісту, форми і засобів позашкільної освіти, альтернативність у задоволенні духовних запитів здобувачів освіти, їх пізнавальних та інтелектуальних можливостей та інтересів, запровадження поліваріантності навчальних програм, поглиблення і розширення їх практичної сприятливості, референції та індивідуалізованого освітнього процесу;

добровільність і доступність, що передбачає право вибору та доступності в забезпеченні потреб абсолютності у творчій самореалізації, духовному самовдосконаленні, здобутті додаткових знань, умінь та навичок, підготовки до активної професійної та громадської діяльності;

самостійність і активність особистості, що полягає у забезпеченні психолого-педагогічної атмосфери, яка сприяє виявленню, розвитку і реалізації здобувачами освіти пізнавальної самостійності, творчої активності, прояву обдарованості і таланту;

практична спрямованість, що передбачає набуття здобувачами освіти певних умінь і навичок, орієнтацію на трудову діяльність у ринкових умовах, їх розширення та розвиток, а також впровадження в життя за умов інтеграції з наукою і виробництвом.

В освітньому процесі ЦЕВ «Калинка» вищевикладені принципи реалізуються в тісному взаємозв'язку, взаємозумовлюють один одного, жоден з них не може бути задіяний відособлено, тобто без урахування і використання інших.

Освітній процес у ЦЕВ «Калинка» організовується за гуртковою формою роботи.

Заняття проводяться у формі групових та індивідуальних занять.

Форми і методи навчання педагога закладу визначають самостійно, враховуючи специфіку роботи закладу, забезпечуючи досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах.

4. Кадрове забезпечення закладу

Відповідно до штатного розпису та тарифікаційного списку працівників ЦЕВ «Калинка», станом на 01.09.2023 в закладі працюють:

Завідуюча центром – 1 ставка;

культурорганізатор – 0,5 ставки;

акомпаніатор – 1 ставка(вакансія);

керівники гуртків – 6.61 ставок;

прибиральник службових приміщень – 1 ставка;

Станом на 01.09.2023 у закладі працюють 7 педагогів (з них: 1 знаходиться у декретній відпустці).

3 педагога мають 12 тарифний розряд, 1 педагог працює за 11 тарифним розрядом, два педагога за 10 тарифним розрядом.

5. Матеріально-технічне забезпечення закладу

Відповідно до перспективного плану розвитку ЦЕВ «Калинка», щороку адміністрацією закладу аналізується, удосконалюється та оновлюється матеріально-технічна база закладу.

Матеріально-технічне забезпечення ЦЕВ «Калинка» відповідає сучасним вимогам до організації освітнього процесу. Заклад розташований в приміщенні комунального закладу «Фортечної гімназії Кропивницької міської ради» на пешому поверсі трьохповерхового будинку. Стан приміщення відповідає санітарно-гігієнічним вимогам. Адміністрацією закладу приділяється достатньо уваги естетичному вигляду навчальних приміщень та удосконаленню матеріально-технічної бази закладу, ефективності використання приміщень.

Навчальні приміщення закладу забезпечені обладнанням та меблями в обсязі, який дає можливість проводити освітній процес на належному рівні. Обладнання відповідає вимогам Типового переліку для позашкільних закладів.

Відповідно до потреб, станом на 01.09.2023 року, заклад обладнано меблями на 60 % та технічними засобами навчання на 80 %.

Сучасний процес інформатизації освіти потребує впровадження інформаційних технологій у навчання та виховання, а також в управління навчальним закладом. Заклад позашкільної освіти підключений до мережі Інтернет, а комп'ютер є невід'ємною частиною робочого місця завідувача ЦЕВ «Калинка» та керівників гуртків. Ділова документація в закладі оформляється за

допомогою комп'ютерної техніки, 100 % педагогічних працівників закладу постійно використовують у своїй роботі комп'ютерну техніку.

6. Планування роботи закладу

На основі освітньої програми ЦЕВ «Калинка» складено та затверджено річний план та навчальний план закладу, що конкретизують організацію освітнього процесу.

Заклад здійснює освітній процес відповідно до освітньої програми, річного плану роботи та навчального плану.

Річний план роботи закладу дає можливість поєднувати перспективні завдання з конкретними завданнями на кожний семестр навчального року.

Річний план роботи закладу має такий зміст:

аналіз виконання плану роботи за минулий навчальний рік;

визначення завдань на наступний навчальний рік;

освітнє середовище;

система оцінювання здобувачів освіти;

діяльність педагогічних працівників;

управлінські процеси.

Навчальний план гуртків в ЦЕВ «Калинка» передбачає організацію освітнього процесу в гуртках, за інтересами вихованців, учнівської молоді, з урахуванням особливостей регіону, кадрового забезпечення закладу, матеріально-технічної бази тощо.

Реалізація навчального плану сприяє виконанню основних його функцій: освітня, соціально-психологічна, адаптаційна, реабілітаційно-оздоровча, дозвіллева, розважальна, методична та інші.

В основу робочого навчального плану гуртків закладу покладено орієнтири щодо переліку гуртків, класифікації гуртків, кількості груп та інших творчих об'єднань за трьома рівнями: початкового, основного та вищого, з вказаним річним навантаженням роботи, зазначений чисельний склад гуртків та вихованців, тижневе навантаження педагогічних працівників.

Навчальний план закладу затверджується педагогічною радою, наказом директора та погоджується з профспілкою. Відповідно до навчальних планів та типових програм керівниками гуртків розробляються календарно-тематичні плани гуртків.

7. Вимоги до здобувачів позашкільної освіти

Вимоги до здобувачів позашкільної освіти, які навчатимуться за освітньою програмою 2023-2024 навчального року визначаються рівнем гуртків в ЦЕВ «Калинка» відображаються в навчальних програмах з позашкільної освіти.

Порівняльна таблиця Напрями діяльності Художньо-естетичний	2020-2021 навчальний рік	2021-2022 навчальний рік	2022-2023 навчальний рік	2023-2024 навч.р.
Загальна кількість гуртків	11	10	6	7
Загальна кількість груп	21	19	10	10
Групи початкового рівня	7	6	1	2
Групи основного рівня	14	13	9	8
Загальна кількість вихованців	300	315	155 Вакант 165	175 Вакант 140

Гуртки, групи та інші творчі об'єднання початкового рівня за напрямками позашкільної освіти, вимоги до вихованців.

Початковий рівень навчання включає 1 групу (15 вихованців): До початкового рівня в ЦЕВ відносяться гуртки, групи та інші творчі об'єднання, діяльність яких спрямована на загальний розвиток вихованців, учнів, виявлення здібностей та обдарувань, прищеплення інтересу до творчої діяльності. Навчальні програми гуртків цього рівня передбачають забезпечення загального розвитку дитини, оволодіння нею теоретичними і практичними основами творчої діяльності, створення умов для вибору творчої діяльності, адаптації вихованців, учнів, слухачів до позашкільної життєдіяльності.

Всі програми гуртків розроблені терміном від 1 до 4-х років.

Тижневе навантаження в групах основного рівня першого та інших років навчання є мобільним і залежить від специфіки їх діяльності.

Для гуртків початкового рівня в навчальному плані відведено:

Напрямок діяльності	Кількість годин на тиждень	1-й рік	2-й рік		
Художньо-естетичний	4-6	4	4-6		
Оздоровчий	4-6	4-6			

Гуртки, групи та інші творчі об'єднання основного рівня за напрямками позашкільної освіти, вимоги до вихованців.

Основний рівень навчання включає 9 груп (135 вихованців): 1 року навчання – 0, 2-го року навчання-8 груп (160 учнів), 3-го року навчання-1 група (15 вихованців).

До основного рівня відносяться гуртки, групи, які розвивають інтереси вихованців, учнів, дають їм знання, практичні уміння та навички, задовольняють потреби у професійній орієнтації. Діяльність таких гуртків передбачає створення умов для соціальної адаптації вихованців, учнів і слухачів у суспільстві, розвиток стійких інтересів до творчої діяльності, розширення і поглиблення професійних інтересів, вмінь і навичок, поглиблення теоретичних знань з різних напрямів позашкільної освіти. Вихованці, учні, які виявляють стійкі інтереси до конкретної творчої діяльності, зараховуються до гуртка, групи основного рівня навчання. Підставою для створення гуртка основного рівня може бути об'єднання вихованців, учнів, які виявили бажання надалі навчатися за обраним профілем.

Навчальні програми гуртків, груп та інших творчих об'єднань цього рівня передбачають створення умов для розвитку творчої особистості, надання їй глибокої теоретичної та практичної підготовки, професійних вмінь і навичок і розробляються керівниками гуртків терміном від 1 до 10-ти років.

Тижневе навантаження в гуртках, групах та інших творчих об'єднаннях основного рівня першого та інших років навчання є мобільним і залежить від специфіки їх діяльності.

Для гуртків та творчих об'єднань основного рівня в навчальному плані відведено:

Напрямок діяльності	Кількість годин на тиждень	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік
	Художньо-естетичний	4-6	4-6	6-9	9-12
	Оздоровчий	4-6	6-9	6-9	9
	Науково-технічний	4-6	6	6-9	9-12

Для зарахування вихованців до спортивних, хореографічних і подібних гуртків претенденти повинні мати належний стан здоров'я, підтверджений довідкою від лікаря, що дозволить набувати відповідні компетентності за навчальними програмами.

Навчальний рік у ЦЕВ «Калинка» розпочинається 1 вересня, а закінчується 31 травня.

З 1 по 15 вересня здійснюється комплектування груп гуртків. Цей період вважається робочим часом керівника гуртка. Період комплектування груп, терміном 15 днів, протягом навчального року, вважається робочим часом керівника гуртка. Освітній процес в закладі організовується за формами: гуртки, групи, ансамблі, колективи.

Навчальні заняття організовані за семестровою системою та груповою формою роботи. При використанні форм і методів проведення занять в умовах воєнного стану, значна увага належатиме організації навчання за допомогою технологій змішаного та очного навчання. Вибір форм роботи відповідатиме визначеній меті, можливостям, прогнозованим бажаним результатам, напрямку роботи. Найголовнішим критерієм при цьому буде відповідність поставленим освітнім цілям і завданням.

Форми і методи навчання педагогі закладу визначають самостійно, враховуючи специфіку роботи закладу, забезпечуючи досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах.

У канікулярні, вихідні та святкові дні ЦЕВ «Калинка» може працювати за окремим планом, затвердженим керівником закладу.

Структура навчального року може змінюватись згідно з рішенням педагогічної ради та за погодженням з місцевими органами управління освітою з урахуванням регіональних особливостей, кліматичних умов, епідемічної ситуації, профілю закладу позашкільної освіти та інших причин з метою впорядкування роботи закладу освіти, зокрема під час канікул, та в період обмежувальних протиепідемічних заходів, воєнного стану, доступу до укриття.

8. Перелік освітніх компонентів

Навчальні програми, відповідно до навчального плану роботи ЦЕВ «Калинка» – один із освітніх компонентів за напрямками та профілями позашкільної освіти.

Навчальні програми гуртків визначають організацію освітнього процесу для досягнення очікуваних результатів навчання.

Навчальні програми з позашкільної освіти розробляються із врахуванням законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту» та відповідно до Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2001 № 433, Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних

зкладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.08.2004 № 651, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.08.2004 за № 1036/9635, типових навчальних планів, затверджених Міністерством освіти науки України, листа ДНУ «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» від 05.06.2013 № 14.1/10-1685 «Про методичні рекомендації щодо змісту та оформлення навчальних програм з позашкільної освіти(додаток 2) та Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в ЦЕВ «Калинка».

9. Тривалість занять у закладі

Тривалість одного заняття в ЦЕВ «Калинка» визначається навчальним планом і навчальними програмами з урахуванням психофізіологічного розвитку та допустимого навантаження для різних вікових категорій і становить для вихованців:

віком від 3 до 6 років – 30 хвилин;

віком від 6 до 7 років – 35 хвилин;

старшого віку – 45 хвилин (40 хвилин – на період карантину,воєнного стану).

перерви між заняттями вважаються робочим часом керівника гуртка.

10. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження визначається напрямом позашкільної освіти та рівнем творчого об'єднання, допустимим навантаженням для різних вікових категорій та відображається в навчальних планах і програмах.

Навчальний план ЦЕВ «Калинка» містить цілісне уявлення про зміст, структуру, кількість напрямків позашкільної освіти та роком навчання, з врахуванням гранично допустимого тижневого навантаження для здобувачів позашкільної освіти. (ДОДАТОК 1)

11. Очікувані результати навчання здобувачів позашкільної освіти (ключові компетентності здобувачів освіти)

Очікувані результати навчання здобувачів позашкільної освіти відображені в навчальних програмах з позашкільної освіти, в яких і конкретизовані очікувані результати такі, як формування компетентностей, освітня діяльність, спрямована на розвиток здібностей дітей та учнівської молоді у сфері освіти, науки, культури, фізичного виховання, технічної та іншої творчості, здобуття ними первинних професійних знань, вмінь і навичок, інших складових компетентностей, необхідних для їх соціалізації, подальшої самореалізації та професійної діяльності.

Пізнавальні компетентності передбачають оволодіння поняттями та знаннями з різних галузей знань; основ характеристики явищ і процесів суспільного життя; набуття знань морально-психологічних якостей, способів організації змістовного дозвілля.

Практичні компетентності передбачають формування різноманітних техніко-технологічних вмінь і навичок, здатності реалізовувати та захищати свої права, орієнтуватися в соціальних відносинах, встановлювати зв'язки між подіями і явищами, формулювати, висловлювати та доводити власну думку, позицію.

Творчі компетентності передбачають набуття досвіду власної творчої діяльності з різних галузей знань, розв'язання творчих завдань, здатності проявляти творчу ініціативу; розвиток дослідницьких здібностей, системного, просторового та логічного мислення, уяви, фантазії; потреби у творчій самореалізації та духовному вдосконаленні.

Соціальні компетентності орієнтовані на досягнення високого рівня освіченості та вихованості; емоційний, фізичний, інтелектуальний розвиток; формування позитивних особистісних якостей (самостійність, наполегливість, працьовитість тощо), ціннісного ставлення до себе та інших, вміння працювати в колективі; розвиток здатності до професійного самовизначення; творчого становлення; формування громадянської поведінки, патріотизму.

Такі ключові компетентності як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися на заняттях гуртків усіх напрямів. Їх виокремлення спрямоване на формування в дітей та учнівської молоді здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів. Усе це необхідно враховувати при формуванні освітнього середовища у закладі позашкільної освіти. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню у вихованців уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Компетентності, здобуті за програмами позашкільної освіти, враховуються та визначаються на відповідному рівні освіти.

12. Прикінцеві положення

Освітня програма ЦЕВ «Калинка» складена на виконання Закону України «Про освіту», статті 16 Закону України «Про позашкільну освіту», рішення педагогічної ради Фортечної гімназії Кропивницької міської ради і, з метою впровадження Державного стандарту, визначення напрямів діяльності та цільових орієнтирів освітнього процесу у 2023-2024 навчальному році.